

GHEORGHITĂ MATEUȚ

**PROCEDURĂ PENALĂ
PARTEA SPECIALĂ**

Universul Juridic
București
-2024-

CUPRINS

Abrevieri.....	5
----------------	---

TITLUL I URMĂRIREA PENALĂ

Capitolul I. Sesizarea organelor de urmărire penală	7
1. Considerații preliminare.....	7
1.1. Noțiuni introductive.....	7
1.2. Conceptul de „sesizare”	8
1.3. Clasificarea sesizărilor în raport cu organele judiciare penale ce pot fi sesizate	9
2. Modurile de sesizare a organelor de urmărire penală.....	10
2.1. Clasificarea modurilor de sesizare a organelor de urmărire penală	10
2.2. Modurile generale de sesizare a organelor de urmărire penală.....	12
2.2.1. Plângerea penală.....	12
2.2.2. Denunțul	16
2.2.3. Actele încheiate de organele de constatare prevăzute de lege	19
2.2.4. Sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane.....	20
2.2.5. Sesizarea din oficiu.....	21
2.2.6. Constatarea infracțiunilor flagrante	24
2.3. Modurile speciale de sesizare a organelor de urmărire penală	24
2.3.1. Sesizarea persoanei prevăzute de lege.....	25
2.3.2. Autorizarea organului prevăzut de lege.....	26
2.3.3. Plângerea prealabilă a persoanei vătămate	30
Capitolul II. Considerații generale privind urmărirea penală	43
1. Noțiune.....	43
2. Obiect	44
3. Limite	46
4. Principii specifice.....	47
5. Regimuri procedurale de urmărire etatică.....	51
6. Organele competente să efectueze urmărirea penală	54
7. Rolul activ al organului de urmărire penală	56
8. Actele organului de urmărire penală	57
9. Păstrarea unor acte de urmărire penală	59
10. Locul efectuării actelor de urmărire penală.....	59
11. Activitățile de urmărire penală.....	59
11.1. Cercetarea penală.....	59
11.2. Urmărirea penală efectuată personal de către procuror	61
11.2.1. Cazuri	61
11.2.2. Conținutul activităților de urmărire penală.....	62

11.2.3. Efectuarea urmăririi penale de către procuror în baza Codului de procedură penală.....	64
11.2.4. Preluarea cauzelor de la alte parchete.....	65
11.2.5. Trimiterea cauzei la un alt parchet.....	65
11.3. Supravegherea exercitată de procuror în activitatea de urmărire penală.....	66
11.3.1. Noțiunea de „supraveghere”.....	66
11.3.2. Caractere.....	66
11.3.3. Obiect.....	67
11.3.4. Procurorul competent să exercite supravegherea.....	67
11.3.5. Distincția dintre atribuția procurorului de conducere și cea de supraveghere a activității de urmărire penală.....	67
11.3.6. Modalități de exercitare a supravegherii.....	68
Capitolul III. Desfășurarea urmăririi penale.....	75
1. Cadrul general.....	75
2. Începerea urmăririi penale.....	75
2.1. Începerea urmăririi penale <i>in rem</i>	76
2.1.1. Condiții.....	76
2.1.2. Efecte.....	78
2.1.3. Procedura de începere a urmăririi penale.....	78
2.1.3.1. Verificarea îndeplinirii condițiilor.....	78
2.1.3.2. Dispoziția de începere a urmăririi penale <i>in rem</i>	79
2.1.3.3. Actul prin care se dispune începerea urmăririi penale.....	79
2.1.4. Desfășurarea urmăririi penale <i>in rem</i>	82
2.2. Începerea urmăririi penale <i>in personam</i> sau efectuarea în continuare a urmăririi penale față de o anumită persoană.....	82
2.2.1. Condiții.....	83
2.2.2. Autorizări sau alte condiții prealabile efectuării în continuare a urmăririi penale față de o persoană.....	85
2.2.3. Efecte.....	86
2.2.4. Actul prin care se dispune ca urmărirea penală să se efectueze față de o anumită persoană.....	86
2.2.5. Confirmarea actului de începere a urmăririi penale.....	86
3. Începerea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de audiență.....	88
4. Începerea urmăririi penale în cazul infracțiunilor flagrante.....	88
5. Aducerea la cunoștință a calității de suspect.....	89
6. Desfășurarea urmăririi penale față de suspect.....	92
6.1. Situația în care se efectuează acte de cercetare penală.....	92
6.2. Situația în care procurorul efectuează personal urmărirea penală.....	95
7. Procedura audierii anticipate.....	96
8. Punerea în mișcare a acțiunii penale.....	98
8.1. Condițiile continuării urmăririi cu punerea în mișcare a acțiunii penale.....	99
8.2. Situația în care organul de cercetare penală efectuează acte de cercetare penală sub supravegherea procurorului.....	100
8.3. Situația în care procurorul efectuează personal urmărirea penală.....	101

8.4. Punerea în mișcare a acțiunii penale în cazul infracțiunilor de audiență	101
9. Aducerea la cunoștință a calității de inculpat	102
9.1. Obligațiile organului de cercetare penală	102
9.2. Obligațiile procurorului	103
10. Continuarea desfășurării urmăririi penale față de inculpat	103
11. Extinderea urmăririi penale și schimbarea încadrării juridice.....	104
11.1. Extinderea urmăririi penale.....	104
11.1.1. Extinderea urmăririi penale <i>in rem</i> și <i>in personam</i>	104
11.1.2. Extinderea acțiunii penale	106
11.2. Schimbarea încadrării juridice	107
12. Suspendarea urmăririi penale	108
12.1. Justificarea instituției	108
12.2. Cazuri de suspendare	108
12.3. Procedura suspendării	111
12.4. Obligațiile organului de urmărire penală pe timpul suspendării.....	111
Capitolul IV. Rezolvarea cauzei de către procuror	113
1. Moduri de rezolvare	113
2. Soluții procesuale de neurmărire sau de netrimiteră în judecată în cursul urmăririi penale	113
2.1. Trăsături	113
2.2. Feluri.....	114
2.3. Clasarea.....	114
2.3.1. Condiții	114
2.3.2. Felurile clasării	115
2.3.3. Ipoteza pluralității de suspecți sau inculpați și de temeieri	116
2.3.4. Procedura.....	116
2.3.5. Cuprinsul ordonanței de clasare	118
2.3.6. Înștiințarea despre clasare.....	119
2.3.7. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului	120
2.4. Renunțarea la urmărirea penală	121
2.4.1. Condiții	122
2.4.2. Disponerea soluției	124
2.4.2.1. Procedura în fața procurorului.....	124
2.4.2.1.1. Emiterea ordonanței.....	124
2.4.2.1.2. Verificarea legalității și temeiniciei ordonanței	126
2.4.2.2. Cuprinsul ordonanței de renunțare la urmărirea penală	126
2.4.2.3. Comunicarea soluției.....	127
2.4.2.4. Procedura în fața judecătorului de cameră preliminară.....	127
2.4.2.5. Infirmarea ordonanței procurorului și pronunțarea unei soluții subsecvente	129
3. Terminarea urmăririi penale.....	131
3.1. Terminologie.....	131
3.2. Cazul în care este reglementată terminarea urmăririi penale.....	131
3.3. Referatul întocmit de organul de cercetare penală.....	131

4. Înaintarea acțiunii penale la instanță	132
4.1. Verificarea de către procuror a lucrărilor de urmărire penală.....	132
4.2. Situațiile constatate în urma verificării și modurile de rezolvare.....	133
4.2.1. Situația în care procurorul constată că urmărirea penală nu este completă sau că nu a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor legale	133
4.2.2. Situația în care procurorul constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă și există probele necesare și legal administrate	136
Capitolul V. Reluarea urmăririi penale.....	145
1. Condiții.....	145
2. Cazurile de reluare a urmăririi penale	146
3. Reluarea după suspendare	147
4. Reluarea în caz de restituire	147
5. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale.....	148
5.1. Cazuri comune de redeschidere a urmăririi penale	148
5.2. Confirmarea redeschiderii urmăririi penale	150
5.3. Cazul special al plângerii la judecătorul de cameră preliminară.....	151
6. Procedura de reluare.....	153
6.1. Procedura în cazul reluării după suspendarea urmăririi penale	153
6.2. Procedura în cazul reluării după restituirea cauzei la procuror.....	154
6.3. Procedura în cazul reluării după redeschiderea urmăririi penale	155
7. Desfășurarea urmăririi penale în urma reluării.....	155
Capitolul VI. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală și a soluțiilor de neurmărire sau de netrimitere în judecată.....	157
1. Chestiuni introductive	157
2. Natura juridică.....	158
3. Condiții comune	159
4. Plângerea la procurorul care supraveghează activitatea organului de cercetare penală (reglementarea cuprinsă în art. 336-338 C. pr. pen.).....	161
5. Plângerea la conducătorul parchetului sau la procurorul ierarhic superior, după caz (reglementarea cuprinsă în art. 339 C. pr. pen.).....	161
5.1. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală.....	161
5.2. Plângerea împotriva soluțiilor de clasare	164
6. Aplicabilitatea dispozițiilor comune în concurs cu cele speciale	165
7. Plângerea la judecător (reglementarea cuprinsă în art. 340-341 C. pr. pen.)	166
7.1. Considerații generale	166
7.2. Admisibilitatea plângerii la judecător împotriva soluției de clasare	168
7.3. Titularii plângerii	171
7.4. Termenul în care poate fi făcută plângerea	174
7.5. Competența de soluționare a plângerii.....	175
7.6. Cuprinsul plângerii.....	176
7.7. Procedura de soluționare.....	176
7.8. Soluționarea propriu-zisă a plângerii	179
7.8.1. Respingerea plângerii	179
7.8.2. Admiterea plângerii	182

7.9. Plângerea greșit îndreptată.....	193
7.10. Retragerea plângerii.....	193
7.11. Calea de atac împotriva încheierii de începere a judecării.....	193

TITLUL II CAMERA PRELIMINARĂ

Capitolul I. Considerații generale	195
1. Justificarea instituției	195
2. Sisteme privitoare la camera preliminară.....	197
3. Reglementări anterioare	203
4. Principiile procedurii de cameră preliminară	205
4.1. Prezentare generală	205
4.2. Nepublicitatea	206
4.3. Caracterul parțial scris al cererilor și excepțiilor și oralitatea dezbaterilor	207
4.4. Contradictorialitatea limitată a dezbaterilor.....	208
5. Participanții la procedură	210
6. Durata procedurii de cameră preliminară.....	211
Capitolul II. Obiectul procedurii de cameră preliminară	213
1. Conținutul și limitele obiectului	213
2. Delimitarea de obiectul celorlalte faze procesuale.....	214
3. Verificarea competenței instanței.....	215
4. Verificarea legalității sesizării instanței	217
4.1. Întinderea și limitele controlului de legalitate a rechizitoriului	217
4.2. Verificarea legalității rechizitoriului sub aspectul competenței după materie sau după calitatea persoanei a procurorului emitent	219
4.3. Verificarea regularității rechizitoriului	220
5. Verificarea legalității administrării probelor.....	223
5.1. Cadrul general.....	223
5.2. Verificarea legalității înregistrărilor obținute din activități specifice culegerii de informații.....	227
6. Verificarea legalității efectuării actelor de către organele de urmărire penală....	228
7. Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară	231
8. Celelalte măsuri procesuale.....	232
Capitolul III. Desfășurarea procedurii în camera preliminară.....	233
1. Structura procedurii camerei preliminare.....	233
2. Măsurile premergătoare	233
2.1. Natura juridică a măsurilor premergătoare	233
2.2. Repartizarea aleatorie a cauzei penale	234
2.3. Cuprinsul măsurilor premergătoare	235
2.3.1. Comunicarea unei copii certificate a rechizitoriului și, după caz, a traducerii autorizate a acestuia.....	236
2.3.2. Informarea părților și a persoanei vătămate cu privire la obiectul procedurii în camera preliminară și cu privire la drepturile procesuale	237

2.3.2.1. Aducerea la cunoștință a obiectului procedurii în camera preliminară	237
2.3.2.2. Aducerea la cunoștință a drepturilor procesuale	237
2.3.3. Rolul cererilor și excepțiilor în realizarea obiectului procedurii de cameră preliminară și modul de formulare a acestora	238
2.3.4. Încunoștințarea cu privire la termenul de formulare a cererilor și excepțiilor	240
2.3.5. Comunicarea altor drepturi procesuale	240
2.3.6. Stabilirea termenului în care pot fi formulate cererile și excepțiile.....	242
2.3.7. Natura juridică a termenului	243
2.3.8. Luarea măsurilor pentru desemnarea unui apărător din oficiu și stabilirea termenului în care acesta poate formula în scris cereri și excepții	245
2.3.9. Stabilirea termenului pentru soluționarea cererilor și excepțiilor și citarea părților și a persoanei vătămate, precum și încunoștințarea procurorului despre termenul stabilit.....	245
2.3.10. Verificarea măsurilor de protecție luate în cursul urmăririi penale față de martorii protejați	246
3. Ședința de cameră.....	246
3.1. Ipoteza în care nu s-au formulat cereri sau excepții.....	246
3.2. Ipoteza în care s-au formulat cereri și excepții	247
3.2.1. Dezbaterile inițiale în camera preliminară.....	247
3.2.1.1. Cercetarea judecătorească	247
3.2.1.1.1. Cercetarea cererilor și a excepțiilor pe baza oricăror mijloace de probă.....	247
3.2.1.1.2. Cercetarea cererilor și excepțiilor în situația în care actul de sesizare a instanței se întemeiază pe informații clasificate	251
3.2.1.2. Dezbaterile judiciare	257
3.2.1.3. Constatarea unor neregularități ale actului de sesizare sau sancționarea cu nulitatea a actelor de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori excluderea uneia sau mai multor probe administrate	257
3.2.1.4. Remedierea rechizitoriului și exercitarea dreptului de opțiune al procurorului cu privire la dispoziția de trimitere în judecată	259
3.2.2. Dezbaterile finale în camera preliminară.....	260
Capitolul IV. Soluționarea procedurii de cameră preliminară	262
1. Soluțiile în camera preliminară	262
2. Modurile de rezolvare a cererilor și excepțiilor	263
3. Trăsăturile soluțiilor ce pot fi pronunțate în camera preliminară	263
4. Soluționarea cererilor și excepțiilor în urma dezbaterilor inițiale în prima etapă a procedurii	263
5. Soluționarea cererilor și excepțiilor în urma dezbaterilor finale în a doua etapă a procedurii	265
6. Soluționarea cererilor și excepțiilor în etapa contestației.....	269
6.1. Calea de atac a contestației împotriva soluțiilor de cameră preliminară.....	269

6.2. Titularii contestației	270
6.3. Termenul de exercitare	271
6.4. Competența completului de 2 judecători	271
6.5. Procedura de soluționare a contestației	271
6.6. Soluționarea contestației	272

TITLUL III JUDECATA

Capitolul I. Prezentare generală	274
1. Considerații preliminare.....	274
2. Componerea instanței și principiul nemijlocirii	276
3. Principii specifice.....	279
3.1. Lista principiilor	279
3.2. Publicitatea ședinței de judecată	280
3.2.1. Regula.....	280
3.2.2. Excepții.....	282
3.2.3. Procedura de declarare a caracterului nepublic al ședinței de judecată.....	286
3.2.4. Dovada publicității	287
3.2.5. Sancțiunea încălcării dispozițiilor legale privind publicitatea ședinței de judecată.....	287
3.2.6. Informațiile de interes public.....	288
3.3. Oralitatea și contradictorialitatea dezbaterilor	289
3.3.1. Oralitatea	289
3.3.2. Contradictorialitatea	291
4. Obiectul judecării	296
5. Poziția procesuală a participanților	297
5.1. Poziția procesuală a instanței de judecată	297
5.2. Poziția procesuală a procurorului, a părților și a persoanei vătămate în instanță.....	297
5.2.1. Participarea procurorului la judecată	298
5.2.2. Participarea inculpatului la judecată	299
5.2.3. Participarea celorlalte părți la judecată.....	300
5.2.4. Participarea persoanei vătămate și a altor subiecți procesuali la judecată.....	300
6. Structura judecării <i>lato sensu</i>	301
6.1. Noțiuni comune.....	301
6.2. Gradele de jurisdicție.....	301
6.3. Etapele de judecată	302
6.4. Ciclurile procesuale	302
6.5. Stadiile procesuale	303
7. Locul unde se desfășoară judecata	303
8. Reguli comune privind desfășurarea judecării	304
8.1. Reguli privind pregătirea ședinței de judecată.....	304
8.1.1. Primirea actului de sesizare a instanței.....	304

8.1.2. Desemnarea completului de judecată	305
8.1.3. Preluarea dosarului	306
8.1.4. Fixarea termenului de judecată în cauzele urgente	306
8.1.5. Citarea părților și a celorlalte persoane la judecată	306
8.1.6. Preschimbarea termenului de judecată	309
8.1.7. Asigurarea apărării	310
8.1.8. Întocmirea și afișarea listei cauzelor	311
8.1.9. Verificarea luării măsurilor pregătitoare	311
8.2. Reguli privind ședința de judecată	311
8.2.1. Conducerea ședinței de judecată	311
8.2.2. Strigarea cauzei și apelul celor citați	313
8.2.3. Asigurarea ordinii și solemnității ședinței	313
8.2.4. Constatarea infracțiunilor de audiență	315
8.2.5. Măsurile preventive	316
8.2.6. Rezolvarea chestiunilor incidente	316
8.2.7. Suspendarea judecării	317
8.2.8. Suspendarea în caz de extrădare activă	318
8.2.9. Suspendarea judecării în alte cazuri	319
8.2.10. Note privind desfășurarea procesului	320
8.2.11. Încheierea de ședință	321
8.3. Reguli privind soluționarea cauzei	322
8.3.1. Conceptul de „soluționare a cauzei” și perioada în care trebuie să se realizeze	322
8.3.2. Deliberarea	323
8.3.3. Luarea hotărârii	325
8.3.3.1. Concept și natură juridică	325
8.3.3.2. Procedura	326
8.3.3.3. Minuta	327
8.3.4. Redactarea și semnarea hotărârii	330
8.3.5. Pronunțarea hotărârii sau a minutei	333
8.3.6. Condițiile de validitate a hotărârii	335
8.3.7. Conținutul hotărârii	335
8.3.8. Comunicarea hotărârii	338
9. Felurile hotărârilor judecătorești	338
9.1. Sentința penală	339
9.2. Decizia penală	340
9.3. Încheierea penală	340
Capitolul II. Ciclul ordinar al judecării	342
1. Judecata în primă instanță	342
1.1. Importanță	342
1.2. Obiectul și limitele judecării	342
1.3. Participanții	344
1.3.1. Prima instanță	344
1.3.2. Procurorul de ședință	344
1.3.3. Părțile și persoana vătămată	345

1.3.3.1. Inculpatul	345
1.3.3.1.1. Obligativitatea judecării cauzei în prezența inculpatului	345
1.3.3.1.2. Contumacia	345
1.3.3.2. Celelalte părți și persoana vătămată	348
1.3.4. Avocatul	349
1.3.5. Martorii, experții și interpreții	349
1.4. Structura judecării în primă instanță	349
1.4.1. Măsurile pregătitoare	349
1.4.1.1. Noțiune	349
1.4.1.2. Conținut	350
1.4.1.2.1. Desemnarea completului de judecată și repartizarea aleatorie a cauzei penale	350
1.4.1.2.2. Fixarea termenului de judecată	350
1.4.1.2.3. Citarea	351
1.4.1.2.4. Asigurarea asistenței juridice	352
1.4.1.2.5. Întocmirea și afișarea listei cauzelor	352
1.4.1.2.6. Consultarea dosarului	352
1.4.2. Ședința de judecată	352
1.4.2.1. Structură	353
1.4.2.1.1. Verificările prealabile	353
1.4.2.1.2. Primul termen de judecată	357
1.4.2.1.3. Judecata în procedura simplificată	367
1.4.2.1.4. Judecata în cazul necontestării probelor (<i>nolo contendere</i>)	386
1.4.2.1.5. Judecata în procedura obișnuită	388
1.4.2.1.5.1. Cercetarea judecătorească	388
1.4.2.1.5.2. Dezbaterile judiciare	415
1.4.2.1.6. Terminarea ședinței de judecată	421
1.4.3. Rezolvarea cauzei de către prima instanță	423
1.4.3.1. Deliberarea și luarea hotărârii	423
1.4.3.1.1. Deliberarea asupra laturii penale a cauzei	424
1.4.3.1.1.1. Situația în care instanța constată că judecata nu este completă sau că nu au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului și drepturile procesuale ale părților	424
1.4.3.1.1.2. Situația în care instanța constată că judecata este completă și că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului și drepturile procesuale ale părților	425
1.4.3.1.2. Deliberarea asupra laturii civile a cauzei	426
1.4.3.1.3. Deliberarea asupra chestiunilor auxiliare	426
1.4.3.2. Exprimarea părerii asupra fiecărei chestiuni	426
1.4.3.3. Rezolvarea acțiunii penale	427
1.4.3.3.1. Condamnarea	427
1.4.3.3.2. Aplicarea unei măsuri educative	428
1.4.3.3.3. Renunțarea la aplicarea pedepsei	429
1.4.3.3.4. Amânarea aplicării pedepsei	429
1.4.3.3.5. Achitarea inculpatului	430

1.4.3.3.6. Încetarea procesului penal.....	430
1.4.3.4. Continuarea judecării la cererea inculpatului	430
1.4.3.5. Plata amenzii penale din cauțiune	430
1.4.3.6. Rezolvarea acțiunii civile	431
1.4.3.6.1. Ipoteza în care instanța admite acțiunea civilă.....	431
1.4.3.6.2. Ipoteza în care instanța respinge acțiunea civilă.....	432
1.4.3.6.3. Ipoteza în care instanța penală nu soluționează acțiunea civilă.....	433
1.4.3.6.4. Plata despăgubirii civile din cauțiune	433
1.4.3.7. Soluționarea chestiunilor privind cheltuielile judiciare.....	433
1.4.3.8. Dispozițiile cu privire la măsurile preventive	433
1.4.3.9. Pronunțarea.....	436
1.4.3.10. Sentința penală	438
1.4.3.10.1. Definiție	438
1.4.3.10.2. Particularități.....	438
1.4.3.10.3. Cuprins.....	439
1.4.3.10.4. Efecte	445
1.4.3.10.5. Comunicarea sentinței.....	446
1.4.3.10.6. Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe	448
2. Judecata în căile ordinare de atac	449
2.1. Considerații preliminare.....	449
2.1.1. Judecata în căile de atac în general.....	449
2.1.2. Principii privitoare la căile de atac	451
2.1.3. Condițiile de admisibilitate.....	453
2.1.4. Motivarea căilor de atac	456
2.1.5. Efectele căii de atac	457
2.1.6. Clasificarea căilor de atac.....	459
2.1.7. Sistemul căilor de atac ordinare.....	461
2.2. Apelul.....	463
2.2.1. Noțiune	463
2.2.2. Scurt istoric.....	463
2.2.3. Rațiunea apelului	465
2.2.4. Caracterizare.....	465
2.2.5. Condiții	467
2.2.5.1. Hotărârile penale supuse apelului.....	468
2.2.5.1.1. Sentințele	468
2.2.5.1.2. Încheierile	469
2.2.5.2. Titularii dreptului de apel.....	472
2.2.5.2.1. Procurorul	472
2.2.5.2.2. Inculpatul	473
2.2.5.2.3. Partea civilă și partea responsabilă civilmente	475
2.2.5.2.4. Persoana vătămată.....	478
2.2.5.2.5. Martorul, expertul, interpretul și avocatul	479
2.2.5.2.6. Orice persoană fizică sau juridică ale cărei drepturi legitime au fost vătămate nemijlocit printr-o măsură sau printr-un act al instanței	479

2.2.5.3. Declaraarea apelului.....	480
2.2.5.3.1. Forma.....	480
2.2.5.3.2. Instanța la care se depune apelul.....	482
2.2.5.4. Motivarea apelului	483
2.2.5.5. Termenul	486
2.2.5.5.1. Regula.....	486
2.2.5.5.2. Excepția de la regula termenului.....	488
2.2.5.5.3. Lipsa unui apel incident.....	490
2.2.6. Efectele declarării apelului	491
2.2.6.1. Efectul suspensiv.....	491
2.2.6.2. Efectul devolutiv	493
2.2.6.2.1. Limitele efectului devolutiv în raport cu persoana care a declarat apelul.....	495
2.2.6.2.2. Limitele efectului devolutiv în raport cu persoanele la care se referă declarația de apel	495
2.2.6.2.3. Limitele efectului devolutiv în raport cu calitatea pe care o are apelantul în proces	496
2.2.6.3. Efectul neagravării situației în propriul apel	496
2.2.6.4. Efectul extensiv	499
2.2.7. Renunțarea la apel	502
2.2.8. Retragerea apelului.....	503
2.2.9. Judecarea apelului	505
2.2.9.1. Obiectul judecării în apel	505
2.2.9.2. Procedura de judecată	505
2.2.9.2.1. Dreptul aplicabil	505
2.2.9.2.2. Constituirea instanței	506
2.2.9.2.3. Structura judecării în apel	506
2.2.9.2.4. Procedura în cazul apelului împotriva încheierilor care pot fi atacate separat	512
2.2.9.3. Soluționarea apelului.....	513
2.2.9.3.1. Respingerea apelului.....	514
2.2.9.3.2. Admiterea apelului.....	515
2.2.9.3.2.1. Desființarea hotărârii primei instanțe	515
2.2.9.3.2.2. Soluțiile subsecvente desființării hotărârii	517
2.2.9.3.3. Chestiuni complementare	526
2.2.9.4. Hotărârea instanței de apel	528
2.2.9.4.1. Conținut	528
2.2.9.4.2. Efecte	530
2.2.9.4.3. Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel.....	531
2.2.9.4.4. Comunicarea deciziei instanței de apel.....	531
2.2.9.5. Rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate cu apel.....	531
2.2.9.5.1. Procedura de rejudecare a cauzei.....	531
2.2.9.5.2. Limitele rejudecării.....	532
2.2.9.5.3. Instanța de rejudecare	533
2.2.9.5.4. Hotărârea instanței de rejudecare.....	533

2.3. Contestația.....	534
2.3.1. Natura juridică	534
2.3.2. Modalitatea de reglementare.....	535
2.3.3. Hotărârile penale supuse contestației.....	535
2.3.3.1. Încheierile.....	535
2.3.3.2. Sentințele.....	536
2.3.4. Persoanele care pot declara contestație.....	537
2.3.5. Termenul de declarare a contestației	537
2.3.6. Repunerea în termenul de exercitare a contestației	537
2.3.7. Declararea și motivarea contestației	538
2.3.8. Retragera contestației.....	538
2.3.9. Efectele declarării contestației	539
2.3.10. Judecătorul sau instanța competentă să soluționeze contestația	539
2.3.11. Procedura de soluționare a contestației.....	539
2.3.12. Soluționarea contestației.....	540
2.3.13. Rămânerea definitivă a hotărârii pronunțate în calea de atac a contestației	541
2.3.14. Rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate cu contestație	541
Capitolul III. Ciclul extraordinar al judecării.....	542
1. Autoritatea lucrului judecat a hotărârilor judecătorești definitive în procesul penal	542
1.1. Definiție	542
1.2. Sursele formale internaționale ale principiului și dreptul intern	544
1.3. Condiții	546
1.4. Efectele autorității de lucru judecat	551
1.5. Invocarea excepției lucrului judecat	552
1.6. Autoritatea de lucru judecat a penalului asupra penalului	553
1.7. Autoritatea de lucru judecat a penalului asupra civilului.....	554
1.8. Autoritatea de lucru judecat a civilului asupra penalului.....	556
2. Considerații generale privind judecata în căile extraordinare de atac	557
2.1. Necesitatea unei derogări de la principiul autorității de lucru judecat.....	557
2.2. Particularitățile căilor extraordinare de atac în raport cu cele ordinare	559
2.3. Căile de atac extraordinare existente în procesul penal	560
3. Constația în anulare.....	562
3.1. Natura juridică	562
3.2. Cazuri de contestație în anulare	566
3.2.1. Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. a): „când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate”	567
3.2.2. Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. b) C. pr. pen.: „când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal”	571

3.2.3. Cazul prevăzut în art. 426 lit. c) C. pr. pen.: „când hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbateră pe fond a procesului”.....	576
3.2.4. Cazul prevăzut în art. 426 lit. d) C. pr. pen.: „când instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate”.....	577
3.2.5. Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. e) C. pr. pen.: „când judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii”	583
3.2.6. Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. f) C. pr. pen.: „când judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii”.....	585
3.2.7. Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. g) C. pr. pen.: „când ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel”	587
3.2.8. Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. h) C. pr. pen.: „când instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă”	588
3.2.9. Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. i) C. pr. pen.: „când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă”	590
3.3. Procedura	592
3.3.1. Cererea scrisă.....	592
3.3.2. Hotărârile penale susceptibile de contestație în anulare	594
3.3.3. Titularii contestației în anulare	596
3.3.4. Termenul de introducere a contestației în anulare.....	598
3.3.5. Instanța competentă.....	600
3.3.6. Judecata	602
3.3.6.1. Examinarea admisibilității în principiu a cererii de contestație în anulare.....	602
3.3.6.2. Suspendarea executării hotărârii atacate	606
3.3.6.3. Procedura de judecare propriu-zisă.....	608
3.3.6.3.1. Procedura pentru cazurile prevăzute în art. 426 lit. a)-h) C. pr. pen.....	609
3.3.6.3.2. Procedura pentru cazul prevăzut în art. 426 lit. i) C. pr. pen.....	614
3.3.6.4. Căi de atac	616
3.4. Concluzii.....	617
4. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate	617
4.1. Considerații generale privind obligativitatea judecării cauzei în prezența inculpatului.....	617
4.2. Justificarea unei proceduri „ <i>in absentia</i> ”	618
4.3. Compatibilitatea procedurii cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	622
4.4. Tipul de proces penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate.....	623

4.5. Coexistența redeschiderii procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate cu calea de atac a apelului	627
4.6. Condițiile judecării în lipsă în lumina Codului de procedură penală	628
4.6.1. Condiții pozitive	628
4.6.2. Condiții negative.....	630
4.7. Natura juridică a redeschiderii	630
4.8. Condițiile procedurii de redeschidere	631
4.8.1. Hotărârile penale supuse redeschiderii	631
4.8.2. Titularul	632
4.8.3. Termenul.....	632
4.8.4. Cererea de redeschidere.....	633
4.8.5. Procedura de judecată a cererii de redeschidere	633
4.8.5.1. Instanța competentă.....	633
4.8.5.2. Măsurile premergătoare.....	633
4.8.5.3. Judecarea cererii de redeschidere a procesului.....	634
4.8.5.3.1. Examinarea în principiu a cererii	634
4.8.5.3.2. Suspendarea executării hotărârii atacate	634
4.8.5.3.3. Soluționarea cererii de redeschidere a procedurii	635
4.8.5.3.4. Rejudecarea cauzei după redeschidere.....	637
4.9. Concluzii	637
5. Recursul în casație.....	638
5.1. Noțiuni.....	638
5.2. Istoric	638
5.3. Utilitate	639
5.4. Caracterizare	639
5.5. Condiții	641
5.5.1. Hotărârile penale supuse recursului în casație	641
5.5.1.1. Sentințele.....	641
5.5.1.2. Deciziile	642
5.5.2. Subiecții procesuali care pot face recurs în casație.....	645
5.5.3. Regula „ <i>omisso medio</i> ”	647
5.5.4. Declararea recursului în casație	647
5.5.4.1. Termenul	647
5.5.4.2. Forma	648
5.5.4.3. Instanța competentă.....	660
5.5.5. Retragerea recursului în casație	661
5.5.6. Motivele de recurs în casație	663
5.5.6.1. Enunțare	663
5.5.6.2. Descrierea cazurilor de casare	664
5.5.6.2.1. Cazuri formale	664
5.5.6.2.2. Cazuri substanțiale	666
5.5.6.3. Critica reglementării motivelor de casare în Codul de procedură penală în vigoare	672
5.5.6.4. Incidența motivelor de recurs în casație	673
5.5.6.5. Procedura motivării	673

5.6. Efecte	673
5.6.1. Efectul devolutiv	674
5.6.2. Efectul extensiv	674
5.6.3. Efectul neagravării situației în propriul recurs	675
5.7. Judecarea recursului în casație.....	675
5.7.1. Obiectul judecării în recurs în casație.....	675
5.7.2. Raportul magistratului-asistent.....	676
5.7.3. Examinarea în principiu	677
5.7.4. Suspendarea executării	679
5.7.5. Procedura de judecată proprio-zisă a recursului în casație	680
5.7.5.1. Dreptul aplicabil.....	680
5.7.5.2. Structura judecării	681
5.7.5.2.1. Măsuri pregătitoare	681
5.7.5.2.2. Ședința de judecată	682
5.7.5.2.2.1. Verificările prealabile.....	682
5.7.5.2.2.2. Dezbaterile judiciare.....	682
5.7.5.2.3. Deliberarea și pronunțarea hotărârii.....	682
5.7.6. Soluționarea recursului în casație în urma judecării.....	683
5.7.6.1. Soluții	683
5.7.6.1.1. Respingerea recursului.....	683
5.7.6.1.2. Admiterea recursului.....	683
5.7.6.1.2.1. Casarea hotărârii atacate.....	683
5.7.6.1.2.2. Soluții date în urma casării	684
5.7.6.1.2.2.1. Soluții în latura penală	684
5.7.6.1.2.2.2. Soluții în latura civilă	688
5.7.6.1.3. Chestiuni complementare	688
5.7.7. Hotărârea instanței de recurs în casație	689
5.7.7.1. Conținut.....	689
5.7.7.2. Efecte	689
5.7.8. Rejudecarea cauzei după casare	689
5.7.8.1. Procedura	689
5.7.8.2. Limitele rejudecării după casare	690
5.7.8.3. Hotărârea instanței de rejudecare	690
6. Revizuirea	690
6.1. Natura juridică	690
6.2. Rațiunea revizuirii.....	691
6.3. Regimuri de reglementare.....	692
6.4. Caracterizare	693
6.5. Hotărârile penale supuse revizuirii	699
6.6. Obiectul revizuirii	701
6.7. Cazurile de revizuire.....	702
6.7.1. Prezentare generală.....	702
6.7.2. Descoperirea unor fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză [art. 453 alin. (1) lit. a) C. pr. pen.]	703

6.7.3. Săvârșirea de către un martor, un expert sau un interpret a infracțiunii de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influențând astfel soluția pronunțată [art. 453 alin. (1) lit. b) C. pr. pen.].....	708
6.7.4. Declararea ca fals a unui înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză [art. 453 alin. (1) lit. c) C. pr. pen.]	709
6.7.5. Comiterea unei infracțiuni în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere de către un membru al completului de judecată, procuror ori persoana care a efectuat acte de cercetare penală, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză [art. 453 alin. (1) lit. d) C. pr. pen.] ...	710
6.7.6. Situația în care două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia [art. 453 alin. (1) lit. e) C. pr. pen.]	710
6.7.7. Hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională în urma admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate [art. 453 alin. (1) lit. f) C. pr. pen.]	712
6.8. Revizuirea cu privire la latura civilă	714
6.9. Procedura de revizuire	715
6.9.1. Persoanele care pot cere revizuirea.....	716
6.9.2. Cererea de revizuire.....	717
6.9.3. Termenul de introducere a cererii.....	717
6.9.4. Procedura în fața instanței de judecată	719
6.9.4.1. Instanța competentă să judece cererea de revizuire.....	719
6.9.4.2. Măsuri premergătoare	721
6.9.4.3. Examinarea admisibilității în principiu	722
6.9.4.4. Soluționarea cauzei în cadrul procedurii de examinare a admisibilității în principiu	725
6.9.4.5. Măsuri care pot fi luate în cadrul procedurii revizuirii în caz de admitere în principiu.....	726
6.9.4.5.1. Suspendarea executării.....	726
6.9.4.5.2. Instituirea unor obligații și luarea unor măsuri preventive ...	726
6.9.4.5.3. Reunirea cauzelor.....	727
6.9.4.6. Rejudecarea cauzei	727
6.9.4.7. Efectul extensiv al cererii de revizuire	729
6.9.4.8. Soluționarea cauzei în urma rejudecării	730
6.9.4.8.1. Admiterea cererii de revizuire.....	730
6.9.4.8.2. Respingerea cererii de revizuire.....	731
6.9.4.9. Calea de atac.....	731
6.10. Revizuirea în interesul respectării drepturilor omului	732
6.10.1. Rațiunea redeschiderii procedurii în urma unei hotărâri sau a unui aviz al Curții Europene a Drepturilor Omului	732
6.10.2. Constatarea violării Convenției sau a protocoalelor sale adiționale prin exercitarea recursului individual în fața Curții Europene a Drepturilor Omului	733

6.10.3. Emiterea unui aviz consultativ în urma sesizării Curții Europene a Drepturilor Omului	735
6.10.4. Regimul juridic al revizuirii în cazul hotărârilor și avizelor consultative ale Curții Europene a Drepturilor Omului.....	739
6.10.5. Condiții	740
6.10.5.1. Hotărârea judecătorească susceptibilă de revizuire.....	740
6.10.5.1.1. Hotărârea definitivă pronunțată în cauza în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol, ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamant	740
6.10.5.1.2. Hotărârea definitivă pronunțată în cauza în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a emis un aviz consultativ	741
6.10.5.2. Cazurile de revizuire prevăzute de lege	741
6.10.5.2.1. Cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului.....	741
6.10.5.2.2. Cazul avizelor Curții Europene a Drepturilor Omului.....	742
6.10.5.3. Subiecții care pot cere revizuirea	743
6.10.5.4. Termenul în care poate fi formulată cererea	744
6.10.6. Suspendarea executării hotărârii atacate.....	744
6.10.7. Instanța competentă	744
6.10.8. Procedura de judecată.....	745
6.10.9. Soluționarea cererii.....	745
6.10.9.1. Respingerea cererii de revizuire	746
6.10.9.2. Admiterea cererii de revizuire.....	746
6.10.10. Hotărârea instanței de revizuire	748
6.10.11. Calea de atac.....	748

TITLUL IV EXECUTAREA HOTĂRÂRILOR PENALE

Capitolul I. Considerații generale privind structura și limitele fazei de executare.....	749
1. Rațiunea fazei procesuale de executare.....	749
2. Conținutul procesual al executării.....	749
3. Caracterul normelor de executare	750
4. Etapele fazei executării	751
5. Diversitatea organelor de executare	752
6. Subiecții procesuali ai raportului de executare	752
7. Principiile referitoare la executare	753
8. Actele procesuale și procedurale de executare.....	753
9. Condițiile de executabilitate a hotărârii penale	754
10. Hotărârile penale susceptibile de executare	754
11. Organele jurisdicționale de executare	755
11.1. Instanța de executare.....	755
11.2. Judecătorul delegat cu executarea.....	756
11.3. Judecătorul de supraveghere a privării de libertate.....	757

Capitolul II. Punerea în executare a hotărârilor penale	759
1. Noțiune	759
1.1. Punerea în executare a pedepselor	759
1.1.1. Punerea în executare a pedepselor principale	759
1.1.1.1. Punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	759
1.1.1.1.1. Întocmirea formelor de executare	759
1.1.1.1.2. Trimiterea spre executare a actelor întocmite	761
1.1.1.1.2.1. Trimiterea spre executare a mandatului	761
1.1.1.1.2.2. Trimiterea spre executare a ordinului de interdicere a părăsirii țării	762
1.1.1.1.3. Aducerea la îndeplinire a mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interdicere a părăsirii țării	762
1.1.1.1.3.1. Punerea în executare a mandatului	762
1.1.1.1.3.2. Punerea în executare a ordinului de interdicere a părăsirii țării	765
1.1.1.1.4. Încunoștințarea despre arestare în vederea executării mandatului	765
1.1.1.1.5. Primirea persoanei condamnate la locul de detenție	766
1.1.1.2. Punerea în executare a amenzii penale	768
1.1.2. Punerea în executare a pedepselor complementare	769
1.1.2.1. Interzicerea exercitării unor drepturi	769
1.1.2.2. Interzicerea străinului de a se afla pe teritoriul României	771
1.1.2.3. Degradarea militară	772
1.1.2.4. Publicarea hotărârii de condamnare	773
1.2. Punerea în executare a măsurilor de siguranță	774
1.2.1. Obligarea la tratament medical	774
1.2.1.1. Actul prin care se pune în executare	774
1.2.1.2. Obligațiile în legătură cu tratamentul medical	774
1.2.1.3. Înlocuirea sau încetarea obligării la tratament medical	775
1.2.2. Internarea medicală	777
1.2.2.1. Actul prin care se pune în executare	777
1.2.2.2. Obligațiile în legătură cu internarea medicală	777
1.2.2.3. Menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale	778
1.2.3. Măsurile de siguranță provizorii	780
1.2.4. Interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie ori o altă activitate	780
1.2.5. Confiscarea specială și confiscarea extinsă	781
1.3. Punerea în executare a avertismentului	782
1.4. Punerea în executare a măsurilor și obligațiilor impuse de instanță	783
1.5. Punerea în executare a amenzii judiciare	784
1.6. Punerea în executare a dispozițiilor privind cheltuielile judiciare avansate de stat	784
1.7. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre	785
1.7.1. Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate	785

1.7.2. Anularea înscrisurilor declarate false	785
1.7.3. Plata despăgubirilor civile și cheltuielilor făcute de părți	786
Capitolul III. Procedurile judiciare privind executarea	788
1. Procedura la judecătorul delegat cu executarea	788
1.1. Rezolvarea incidentelor ivite în cursul executării.....	789
1.2. Soluționarea plângerii împotriva deciziei consilierului de probațiune	789
1.3. Aplicarea amnistiei și a grațierii intervenite după rămânerea definitivă a hotărârii	789
2. Procedura la judecătorul de supraveghere a privării de libertate	790
2.1. Soluționarea plângerii privind exercitarea drepturilor persoanelor condamnate	791
2.2. Soluționarea plângerii privind stabilirea și schimbarea regimului de executare	792
2.2.1. Considerații generale privind regimurile de executare.....	792
2.2.2. Stabilirea regimului de executare	793
2.2.3. Schimbarea regimului de executare.....	795
2.3. Soluționarea plângerii împotriva hotărârii comisiei de disciplină	796
3. Procedura la instanța de executare sau la instanța în a cărei circumscripție se află locul de deținere.....	797
3.1. Structura procedurii	797
3.1.1. Măsurile premergătoare.....	798
3.1.2. Ședința de judecată	798
3.1.3. Soluționarea cauzei.....	799
3.1.4. Calea de atac.....	799
3.2. Cazurile în care se aplică procedura	799
3.3. Procedurile care sunt de competența instanței de executare sau a instanței în a cărei circumscripție se află locul de deținere.....	800
3.3.1. Procedura de încuviințare a părăsirii țării în caz de amânare a aplicării pedepsei ori de suspendare sub supraveghere a executării pedepsei închisorii	800
3.3.2. Modificări de pedepse	801
3.3.2.1. Condiții de admisibilitate	801
3.3.2.2. Situațiile care pot atrage modificările de pedepse.....	801
3.3.2.3. Procedura de soluționare	803
3.3.3. Înlăturarea sau modificarea pedepsei în cazul intervenirii unei legi penale noi sau a unei decizii a Curții Constituționale.....	804
3.3.3.1. Cazuri	804
3.3.3.2. Regimul juridic.....	805
3.3.3.3. Desfășurarea procedurii	806
3.3.4. Procedura în caz de neexecutare a pedepsei amenzii	807
3.3.4.1. Înlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității.....	807
3.3.4.2. Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii.....	808
3.3.5. Înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu pedeapsa închisorii	809

3.3.6. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii	810
3.3.7. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață	811
3.3.7.1. Rațiunea amânării executării pedepsei	811
3.3.7.2. Cazurile de amânare	812
3.3.7.3. Poziția Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului.....	814
3.3.7.4. Procedura de amânare a executării pedepsei.....	815
3.3.7.4.1. Procedura aplicabilă pentru toate cazurile	815
3.3.7.4.2. Procedura în cazul întemeiat pe boala condamnatului.....	817
3.3.7.5. Obligațiile condamnatului în cazul amânării executării	818
3.3.7.6. Procedura după admiterea cererii de amânare a executării pedepsei.....	819
3.3.7.6.1. Comunicarea hotărârii.....	819
3.3.7.6.2. Efectuarea supravegherii.....	819
3.3.7.6.3. Revocarea amânării executării pedepsei	820
3.3.7.6.4. Evidența amânărilor acordate.....	820
3.3.7.6.5. Punerea în executare a pedepsei la expirarea termenului de amânare	820
3.3.8. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.....	821
3.3.8.1. Admisibilitatea întreruperii executării pedepsei.....	821
3.3.8.2. Cazurile de întrerupere	822
3.3.8.3. Termenul de întrerupere	822
3.3.8.4. Procedura de acordare a întreruperii	822
3.3.8.5. Prelungirea întreruperii executării pedepsei.....	824
3.3.8.6. Evidența întreruperii executării	825
4. Procedura la alte instanțe.....	825
4.1. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei	825
4.2. Revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei	827
4.3. Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	827
4.4. Liberarea condiționată	829
4.4.1. Chestiuni generale privind procedura liberării condiționate.....	829
4.4.2. Procedura în fața comisiei pentru liberare condiționată	829
4.4.2.1. Desfășurarea procedurii.....	829
4.4.2.2. Soluțiile comisiei	831
4.4.3. Sesizarea instanței de judecată.....	832
4.4.3.1. Sesizarea cu propunerea de liberare condiționată	832
4.4.3.2. Sesizarea cu cererea persoanei condamnate	832
4.4.4. Procedura în fața instanței	833
4.4.5. Soluționarea sesizării privind liberarea condiționată.....	834
4.4.5.1. Respingerea cererii sau propunerii de liberare condiționată și fixarea unui termen de reînnoire	834
4.4.5.2. Admiterea cererii sau a propunerii și acordarea liberării condiționate	836
4.4.6. Calea de atac	836
4.5. Anularea și revocarea liberării condiționate	837

Capitolul IV. Contestația la executare.....	839
1. Noțiune.....	839
2. Cazurile de contestație la executare	839
3. Competența de soluționare a contestației la executare.....	844
4. Procedura de soluționare a contestației la executare	844
5. Contestația privind executarea dispozițiilor civile	846
6. Contestația privitoare la amenzile judiciare	846
7. Contestația privitoare la cheltuielile judiciare.....	847

TITLUL V PROCEDURI SPECIALE

Capitolul I. Considerații generale privind procedurile speciale.....	848
1. Noțiunea de „procedură specială”	848
2. Distincția față de alte proceduri	849
2.1. Distincția față de procedurile simplificate	849
2.2. Distincția față de procedurile alternative	850
2.3. Distincția față de procedurile extraordinare.....	850
3. Tendința generală de dezvoltare a procedurilor speciale sub egida Codului de procedură penală în vigoare.....	851
4. Criterii de reglementare.....	852
5. Proceduri speciale prevăzute în Codul de procedură penală	854
Capitolul II. Procedurile speciale principale	855
1. Acordul de recunoaștere a vinovăției	855
1.1. Introducere	855
1.2. Natura juridică a acordului de recunoaștere a vinovăției	857
1.3. Rațiunile reglementării acordului	859
1.4. Titularii acordului	861
1.4.1. Procurorul.....	861
1.4.2. Inculpatul.....	862
1.4.2.1. Inculpatul persoană fizică	862
1.4.2.2. Inculpatul minor	863
1.4.2.3. Inculpatul persoană juridică	864
1.5. Avocatul inculpatului.....	868
1.6. Procedura încheierii acordului	870
1.6.1. Stabilirea culpabilității în urma mărturisirii	871
1.6.2. Stabilirea încadrării juridice	871
1.6.3. Contactul direct cu inculpatul în prezența avocatului.....	871
1.6.4. Propunerea soluției	872
1.6.5. Acceptarea propunerii	873
1.7. Obiectul acordului.....	874
1.7.1. Recunoașterea comiterii faptei	874
1.7.1.1. Declarația formală de recunoaștere	874
1.7.1.2. Inutilizabilitatea declarației date de inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției în caz de eșec al procedurii	875

1.7.2. Acceptarea încadrării juridice.....	877
1.7.3. Felul, quantumul pedepsei și forma de executare a acesteia.....	878
1.7.4. Felul măsurii educative.....	878
1.7.5. Soluția de renunțare la aplicarea pedepsei.....	879
1.7.6. Soluția de amânare a aplicării pedepsei.....	879
1.8. Condițiile încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției.....	879
1.8.1. Condițiile de fond.....	879
1.8.1.1. Să fie pusă în mișcare acțiunea penală.....	879
1.8.1.2. Infracțiunea pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală să fie pedepsită de lege cu amendă sau cu închisoare de cel mult 15 ani.....	880
1.8.1.3. Din probele administrate să rezulte suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului.....	881
1.8.2. Condițiile de formă.....	883
1.8.2.1. Forma scrisă a acordului de recunoaștere a vinovăției.....	883
1.8.2.2. Cuprinsul acordului de recunoaștere a vinovăției.....	883
1.9. Verificarea condițiilor de fond și de formă de către procurorul ierarhic superior.....	885
1.10. Efectele acordului de recunoaștere a vinovăției.....	885
1.11. Sesizarea instanței competente cu acordul de recunoaștere a vinovăției.....	886
1.12. Procedura de confirmare a acordului.....	887
1.12.1. Structura procedurii.....	887
1.12.2. Principii care guvernează desfășurarea procedurii.....	889
1.12.2.1. Publicitatea ședinței.....	889
1.12.2.2. Oralitatea și contradictorialitatea dezbaterilor.....	889
1.12.3. Participarea persoanei vătămate sau a părții civile la procedură.....	890
1.12.4. Conținutul și ordinea dezbaterilor.....	892
1.12.5. Aplicabilitatea regulilor privind judecata.....	892
1.12.6. Retragerea acordului în fața instanței.....	893
1.13. Pronunțarea asupra acordului de recunoaștere a vinovăției.....	895
1.13.1. Soluționarea acțiunii penale.....	895
1.13.1.1. Admiterea acordului.....	895
1.13.1.2. Pronunțarea soluției.....	896
1.13.1.3. Respingerea acordului.....	897
1.13.1.4. Situația în care se descoperă împrejurări noi din care rezultă existența unor impedimente legale.....	900
1.13.1.5. Situația în care instanța este sesizată cu mai multe acorduri de recunoaștere a vinovăției.....	900
1.13.1.6. Pronunțarea din oficiu asupra unor chestiuni complementare ...	901
1.13.1.6.1. Dispozițiile cu privire la măsurile preventive.....	901
1.13.1.6.2. Dispozițiile cu privire la cauțiune.....	901
1.13.1.6.3. Cheltuielile judiciare.....	902
1.13.2. Soluționarea acțiunii civile.....	902
1.14. Cuprinsul sentinței.....	904
1.14.1. Partea introductivă (practicaua).....	904

1.14.2. Expunerea (considerentele)	904
1.14.3. Dispozitivul	905
1.15. Calea de atac	905
1.15.1. Recurgerea la formula apelului.....	905
1.15.2. Hotărârile care pot fi atacate.....	906
1.15.3. Titularii apelului	906
1.15.4. Termenul de declarare	907
1.15.5. Procedura de soluționare a apelului.....	907
1.15.6. Soluțiile	907
1.16. Poziția Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la procedura pledoariei de culpabilitate	908
1.17. Compatibilitatea reglementării acordului de recunoaștere a vinovăției cu dreptul la un proces echitabil	909
2. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice	912
2.1. Aspecte generale	912
2.2. Obiectul acțiunii penale	914
2.3. Reprezentarea persoanei juridice	916
2.3.1. Reprezentarea legală.....	916
2.3.2. Reprezentarea convențională.....	917
2.3.3. Reprezentarea judiciară	919
2.3.4. Atribuțiile reprezentantului	921
2.3.5. Drepturile și obligațiile procesuale proprii.....	921
2.3.6. Statutul celorlalți reprezentanți ai persoanei juridice aflate în cursul unei proceduri penale.....	923
2.4. Locul de citare a persoanei juridice	923
2.5. Măsurile preventive față de persoana juridică	923
2.5.1. Competența luării măsurilor preventive față de persoana juridică	924
2.5.2. Condiții de luare a măsurilor preventive față de persoana juridică	925
2.5.3. Durata măsurilor preventive aplicate persoanei juridice	926
2.5.4. Scopul măsurilor preventive aplicate persoanei juridice	927
2.5.5. Categoriile de măsuri preventive aplicabile persoanei juridice	928
2.5.6. Cauțiunea.....	937
2.5.7. Dispoziții particulare privind procedura de luare și revocare a măsurilor preventive	938
2.5.8. Procedura de informare în cazul luării măsurilor preventive	940
2.6. Măsuri față de reprezentantul persoanei juridice sau mandatarul acesteia.....	940
2.7. Măsurile asigurătorii față de persoana juridică	941
2.8. Efectele fuziunii, ale absorbției, ale divizării, ale reducerii capitalului social, ale dizolvării sau ale lichidării persoanei juridice condamnate	942
2.9. Punerea în executare a hotărârii	942
2.9.1. Punerea în executare a pedepsei principale a amenzii.....	942
2.9.2. Punerea în executare a pedepselor complementare	943
2.9.2.1. Punerea în executare a pedepsei dizolvării	943
2.9.2.2. Punerea în executare a pedepsei suspendării activității persoanei juridice	943

2.9.2.3. Punerea în executare a pedepsei închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice	944
2.9.2.4. Punerea în executare a pedepsei interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziții publice	944
2.9.2.5. Punerea în executare a pedepsei plasării sub supraveghere judiciară.....	945
2.9.2.6. Punerea în executare a pedepsei afișării sau publicării hotărârii de condamnare	945
2.9.3. Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate.....	946
3. Procedura în cauzele penale cu minori	947
3.1. Rațiunea reglementării unei proceduri speciale în cauzele cu minori.....	947
3.2. Sfera de incidență a procedurii speciale pentru minori.....	948
3.3. Inventarul normelor speciale aplicabile minorilor	950
3.4. Procedura de urmărire penală a minorilor.....	951
3.4.1. Persoanele chemate la organul de urmărire penală.....	951
3.4.2. Informarea suspectului sau inculpatului minor.....	953
3.4.3. Solicitarea referatului de evaluare a minorului în cursul urmăririi penale.....	954
3.4.4. Plata cheltuielilor judiciare	955
3.5. Procedura de judecată a inculpaților minori	956
3.5.1. Judecata în primă instanță.....	956
3.5.1.1. Compunerea instanței	956
3.5.1.2. Solicitarea referatului de evaluare a minorului	957
3.5.1.3. Persoanele chemate la judecarea minorilor	957
3.5.1.4. Desfășurarea judecării	958
3.5.1.5. Plata cheltuielilor de judecată.....	960
3.5.1.6. Ipoteza în care se judecă în aceeași cauză inculpați minori împreună cu majori	960
3.5.2. Judecata în apel.....	961
3.6. Punerea în executare a hotărârilor și schimbările în cursul executării.....	961
3.6.1. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate... ..	961
3.6.2. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate	961
3.6.3. Punerea în executare a măsurilor educative privative de libertate.....	962
3.6.3.1. Punerea în executare a internării într-un centru educativ	962
3.6.3.2. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție	962
3.6.3.3. Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru educativ	963
3.6.3.4. Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru de detenție	965
3.6.3.5. Schimbarea regimului de executare	966
3.6.3.6. Amânarea sau întreruperea executării măsurilor educative privative de libertate.....	967
Capitolul III. Procedurile speciale derivate	968
1. Contestația privind durata procesului penal	968
1.1. Remedii procedurale ale duratei excesive a procedurilor penale.....	968

1.2. Justificarea remediului și natura juridică	974
1.3. Introducerea contestației privind durata procesului penal	975
1.3.1. Cazul în care poate fi introdusă	975
1.3.2. Titularii	975
1.3.3. Termenul	976
1.3.4. Forma și conținutul contestației	976
1.4. Retragera contestației	976
1.5. Competența de soluționare	977
1.6. Procedura de soluționare a contestației	977
1.6.1. Măsurile premergătoare	977
1.6.2. Soluționarea propriu-zisă a contestației	978
1.7. Soluții	979
2. Procedura dării în urmărire	980
2.1. Noțiuni	980
2.2. Cazuri	981
2.3. Solicitarea și dispunerea dării în urmărire	981
2.4. Urmărirea	982
2.5. Activitățile ce pot fi efectuate în procedura urmăririi	982
2.6. Revocarea urmăririi	983
3. Procedura reabilitării	984
3.1. Cazuri	984
3.2. Reabilitarea de drept	984
3.3. Reabilitarea judecătorească	986
3.3.1. Obiectul procedurii	986
3.3.2. Instanța competentă	986
3.3.3. Cererea de reabilitare	986
3.3.3.1. Titularii cererii	986
3.3.3.2. Condiții de admisibilitate	987
3.3.4. Procedura de soluționare	987
3.3.4.1. Măsurile premergătoare	987
3.3.4.2. Examinarea cererii de reabilitare	987
3.3.4.2.1. Verificarea condițiilor de formă	988
3.3.4.2.1.1. Obiect	988
3.3.4.2.1.2. Respingerea cererii pentru neîndeplinirea condițiilor de formă	988
3.3.4.2.1.3. Constatarea îndeplinirii condițiilor de formă	988
3.3.4.2.2. Verificarea condițiilor de fond	988
3.3.4.2.2.1. Procedura propriu-zisă	988
3.3.4.2.2.2. Obiectul verificării	989
3.3.4.2.2.3. Soluționarea cererii	989
3.3.4.2.3. Situația despăgubirilor civile	989
3.3.5. Calea de atac	990
3.3.6. Suspendarea examinării cererii de reabilitare	990
3.4. Punerea în executare a hotărârii de reabilitare	990
3.5. Anularea reabilitării	990
4. Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri	991

4.1. Rațiunea reglementării	991
4.2. Obiectul procedurii	991
4.3. Cazurile care dau loc la repararea pagubei	992
4.3.1. Eroarea judiciară.....	992
4.3.2. Privarea nelegală de libertate.....	994
4.3.3. Privarea înjustă de libertate	996
4.3.4. Măsura de supraveghere tehnică nelegală	999
4.3.5. Activitățile specifice culegerii de informații dispuse în mod nelegal.....	1000
4.4. Condițiile de admisibilitate ale procedurii	1000
4.5. Acțiunea pentru repararea pagubei	1002
4.6. Procedura de soluționare.....	1002
4.7. Felul și întinderea reparației.....	1003
4.8. Acțiunea în regres	1004
5. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare.....	1005
5.1. Justificarea procedurii.....	1005
5.2. Obiectul procedurii speciale.....	1005
5.3. Desfășurarea procedurii	1006
5.3.1. Constatarea dispariției dosarului sau înscrisului.....	1006
5.3.2. Restabilirea stării materialului documentar anterioare dispariției dosarului sau înscrisului	1007
5.3.2.1. Competența în cazul înlocuirii sau reconstituirii.....	1007
5.3.2.2. Înlocuirea înscrisului dispărut	1007
5.3.2.3. Reconstituirea înscrisului sau a dosarului	1008
6. Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazurile clasării și renunțării la urmărirea penală	1009
6.1. Fundamentul rațional al procedurii	1009
6.2. Situația premisă.....	1009
6.3. Obiectul procedurii speciale.....	1009
6.4. Inițierea procedurii speciale	1010
6.5. Competența judecătorului de cameră preliminară.....	1011
6.6. Desfășurarea procedurii	1011
6.7. Structura procedurii	1011
6.7.1. Măsuri premergătoare.....	1012
6.7.2. Ședința de soluționare.....	1012
6.7.2.1. Verificările prealabile.....	1012
6.7.2.2. Cercetarea judecătorească	1012
6.7.2.3. Dezbaterile judiciare	1013
6.7.3. Soluționarea cauzei.....	1013
6.8. Soluții.....	1014
6.9. Calea de atac	1014
Capitolul IV. Proceduri prevăzute în legi speciale	1016
1. Chestiuni generale.....	1016
2. Procedura pentru urmărirea și judecarea infracțiunilor de corupție	1016
3. Procedura în cazul traficului de persoane.....	1019

4. Procedura de combatere a criminalității organizate și a terorismului	1021
5. Procedura în cazul traficului și consumului ilicit de droguri	1024
6. Procedura în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală și al celor asimilate.....	1026
7. Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală	1035
7.1. Chestiuni introductive.....	1035
7.2. Forme de cooperare judiciară internațională în materie penală	1036
7.2.1. Extradarea.....	1036
7.2.1.1. Extradarea activă.....	1036
7.2.1.1.1. Declanșarea procedurii	1036
7.2.1.1.2. Darea în urmărire internațională	1037
7.2.1.1.3. Procedura extradării active	1037
7.2.1.1.3.1. Procedura în fața instanței	1037
7.2.1.1.3.2. Procedura în fața Ministerului Justiției.....	1038
7.2.1.1.3.3. Revizuirea hotărârii judecătorești definitive prin care s-a constatat că sunt îndeplinite condițiile pentru solicitarea extradării.....	1039
7.2.1.1.3.4. Extradarea simplificată	1040
7.2.1.1.3.5. Retragerea cererii de extradare	1040
7.2.1.1.3.6. Transmiterea informațiilor suplimentare la cererea statului solicitat.....	1040
7.2.1.2. Extradarea pasivă	1040
7.2.1.2.1. Considerații generale	1040
7.2.1.2.2. Măsuri preventive	1041
7.2.1.2.2.1. Reținerea în vederea extradării	1041
7.2.1.2.2.2. Arestarea provizorie în vederea extradării sau a predării persoanei solicitate	1041
7.2.1.2.2.3. Arestarea provizorie în caz de urgență	1042
7.2.1.2.3. Procedura în fața procurorului	1043
7.2.1.2.4. Procedura la curtea de apel	1044
7.2.2. Mandatul european de arestare	1046
7.2.2.1. Definiția mandatului european de arestare.....	1046
7.2.2.2. Deosebiri față de extradare.....	1047
7.2.2.3. Autoritățile competente	1047
7.2.2.4. Procedura privind emiterea și executarea mandatului european de arestare	1048
7.2.2.4.1. Emiterea mandatului european de arestare	1048
7.2.2.4.2. Mandatul european de arestare emis în baza unei hotărâri de condamnare date în lipsa inculpatului.....	1049
7.2.2.4.3. Executarea mandatului european de arestare.....	1050
7.2.2.4.3.1. Procedura în fața procurorului.....	1050
7.2.2.4.3.2. Procedura în fața instanței	1050
7.2.3. Transferul de proceduri în materie penală.....	1054
7.2.4. Recunoașterea hotărârilor penale străine	1056
7.2.5. Asistența judiciară internațională în materie penală	1058
7.2.5.1. Comisiile rogatorii internaționale.....	1059
7.2.5.1.1. Noțiuni	1059

7.2.5.1.2. Feluri	1059
7.2.5.1.3. Obiect	1059
7.2.5.1.4. Procedura	1060
7.2.5.2. Înfațișarea în statul solicitant a martorilor, experților și persoanelor urmărite	1060
7.2.5.3. Notificarea actelor de procedură	1061
7.2.5.4. Transferul temporar al persoanelor deținute	1061
7.2.5.5. Audierile prin videoconferință	1062
7.2.5.6. Tehnici particulare de investigație	1064
7.2.5.6.1. Livrările supravegheate	1064
7.2.5.6.2. Anchetele sub acoperire	1064
7.2.5.6.3. Supravegherea transfrontalieră	1065
7.2.5.6.4. Informațiile privind conturile bancare	1066
7.2.5.6.5. Informațiile privind operațiunile bancare	1067
7.2.5.6.6. Supravegherea tranzacțiilor bancare	1067
7.2.5.7. Echipele comune de anchetă	1068
7.2.5.8. Cazierul judiciar	1069
7.2.5.9. Transmiterea spontană de informații	1069
7.2.5.10. Ordinul european de anchetă	1070
7.2.5.11. Parchetul European	1074
7.2.5.11.1. Constituirea unei proceduri speciale în jurul Parchetului European	1074
7.2.5.11.2. Organizarea și funcționarea Parchetului European	1075
7.2.5.11.3. Competența Parchetului European	1076
7.2.5.11.4. Sesizarea Parchetului European	1077
7.2.5.11.4.1. Sesizarea de către autoritățile naționale competente .	1077
7.2.5.11.4.2. Sesizarea de către „organele de aplicare a legii”	1079
7.2.5.11.4.3. Sesizarea de către autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene	1079
7.2.5.11.5. Exercițarea competenței Parchetului European	1080
7.2.5.11.5.1. Situația în care Parchetul European, în urma verificării competenței, decide că nu există motive pentru a începe o investigație sau pentru a-și exercita dreptul de evocare ...	1081
7.2.5.11.5.2. Situația în care Parchetul European decide să-și exercite competența	1081
7.2.5.11.6. Instrumentarea cauzei de către Parchetul European	1081
7.2.5.11.6.1. Procedura aplicabilă	1081
7.2.5.11.6.2. Urmărirea penală	1082
7.2.5.11.6.2.1. Organul competent	1082
7.2.5.11.6.2.2. Desfășurarea urmăririi penale	1082
7.2.5.11.6.2.3. Rezolvarea cauzei de către Parchetul European.	1083
7.2.5.11.6.3. Procedura de cameră preliminară și de judecată	1084
7.2.5.11.6.4. Contribuția Parchetului European la facilitarea cooperării judiciare în materie penală	1085
Bibliografie	1087
Index	1117

TITLUL I URMĂRIREA PENALĂ

CAPITOLUL I

SESIZAREA ORGANELOR DE URMĂRIRE PENALĂ

1. Considerații preliminare

1.1. Noțiuni introductive

1. Cum diferitele roțițe ale procedurii penale și principiile care guvernează funcționarea lor au fost analizate în **starea lor statică**, în partea generală, în această parte, specială, nu ne rămâne altceva decât să examinăm detaliile tehnice ale derulării procesului penal, respectiv procedura penală în **stare dinamică**, în ordinea cronologică a actelor care trebuie efectuate și a măsurilor care trebuie luate în vederea funcționării ei concrete¹. În această privință, viziunea Codului de procedură penală în vigoare, cu modificările ulterioare, nu se îndepărtează de cea a vechiului Cod, menținând aceeași structură a părții speciale², care debutează cu dispozițiile speciale în materie, fiind împărțită în șase titluri³, dintre care cinci corespundătoare noilor reglementări ale funcțiilor judiciare în procesul penal, referitoare la urmărirea penală, camera preliminară, judecată, procedurile speciale și executarea hotărârilor penale.

Procesul penal nu începe, în mod oficial, decât în momentul în care partea acuzatoare (Ministerul Public) declanșează urmărirea împotriva unei persoane⁴. O decizie în acest sens însă nu poate fi luată de către Ministerul Public decât după primirea anumitor **informații** despre infracțiunea adusă la cunoștința sa, care se realizează prin intermediul modurilor de sesizare a organelor de urmărire penală⁵. Această primă decizie oficială este atașată, în general, unei faze preliminare, aceea a constatării și cercetării infracțiunilor, când constituirea dosarului procedurii lasă să apară viitorii actori ai unui proces penal a cărui soluție poate fi pronunțată chiar dacă autorul nu este întotdeauna identificat⁶.

¹ A se vedea B. Bouloc, *Procédure pénale*, 27e éd., Ed. Dalloz, Paris, 2020, p. 651.

² Este vorba de așa-numita parte specială a procedurii penale care, cercetând fazele procesuale, formează, împreună cu partea generală, regimul legal al procesului penal în sistemul nostru și asigură desfășurarea ordonată a acestuia, din momentul pornirii lui și până la punctul său final, al îndeplinirii justiției în materie penală (V. Dongoroz, *Explicații introductive*, în V. Dongoroz ș.a., *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea specială*, vol. II, Ed. Academiei, București, 1976, pp. 5-6).

³ Titlul VI din Codul de procedură penală actual, partea specială, se referă la „Dispoziții finale”.

⁴ B. Bouloc, *Procédure pénale, op. cit.*, 2020, p. 659.

⁵ *Ibidem*.

⁶ A se vedea G. Stefani, G. Levasseur, B. Bouloc, *Procédure pénale*, 17e éd., Ed. Dalloz, Paris, 2000, p. 583; S. Guinchard, J. Buisson, *Procédure pénale*, 14e éd., Ed. Lexis Nexis, Paris, 2021, p. 559; F. Desportes, L. Lazerges-Cousquer, *Traité de procédure pénale*, Ed. Economica, Paris, 2009, p. 909; M. Franchimont, A. Jacobs, A. Masset, *Manuel de procédure pénale*, 4e éd., Ed. Larcier, Bruxelles, 2012, p. 265.

În acest fel, indiferent că se efectuează sau nu acte de investigare preliminară, se impune examinarea, pentru început, a **modurilor de sesizare a organelor de urmărire penală** (etapa sesizării), apoi a **fazei de urmărire penală**, care înglobează în conținutul ei și **instrucția**, a cărei importanță este capitală pentru stabilirea adevărului și pentru protecția libertăților individuale. După epuizarea acesteia, urmează **faza de cameră preliminară**, prin intermediul căreia se realizează controlul asupra legalității urmăririi penale, iar apoi **faza de judecată**, care este, pentru toate părțile în cauză, faza decisivă, **punerea în executare a hotărârilor penale definitive** și, la final, **procedurile speciale**.

Așadar, pentru declanșarea activităților procesuale și procedurale ce caracterizează procesul penal, este necesar ca organul judiciar penal competent să fie încunoștințat despre săvârșirea unei infracțiuni¹. Fără această încunoștințare, aflare sau informare despre faptul penal (*notitia criminis*), nu se poate vorbi de proces penal². Deci, este indispensabil ca organul judiciar penal competent să afle, mai întâi, sau să fie informat cu privire la faptul că s-a săvârșit o infracțiune și numai după aceea să procedeze la descoperirea și identificarea făptuitorului și, în continuare, la desfășurarea celorlalte activități, în vederea realizării scopului procesului penal.

Organele judiciare penale (fie organele de urmărire penală, fie instanța de judecată) pot afla despre săvârșirea unei infracțiuni printr-unul dintre modurile de **sesizare** prevăzute de lege³. Acestea din urmă formează o parte a sistemului în vigoare care le ajută să-și găsească progresiv locul lor legitim ca element necesar oricărei proceduri debutante. Această recunoaștere le permite să-și schimbe statutul, antrenând trecerea de la simpla apartenență la faza urmăririi penale la o etapă nouă în cadrul procedurii: etapa de sesizare a organelor de urmărire penală.

1.2. Conceptul de „sesizare”

2. Sesizarea înseamnă **aducerea la cunoștința organelor judiciare competente a împrejurării săvârșirii unei infracțiuni, în vederea efectuării actelor și a luării măsurilor procesuale și procedurale prevăzute de lege**. Prin intermediul sesizării, organul de urmărire penală, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată sunt puși în situația de a efectua activități de urmărire penală, de control preliminar de legalitate sau de judecată, după caz, în raport cu faza în care se află procesul penal în desfășurarea sa.

Din însăși această definiție rezultă că sesizarea nu reprezintă o simplă **modalitate de informare** a organului judiciar, ci ea constituie, în același timp, și **temeiul legal** de desfășurare a activităților procesuale și procedurale specifice.

Ea nu trebuie confundată cu **învăstirea**. Învăstirea este actul intern al organului judiciar (fie al organului de urmărire penală, fie al judecătorului de drepturi și libertăți sau de cameră preliminară, fie al instanței), prin care acesta, considerându-se legal

¹ A se vedea S. Kahane, *Sesizarea organelor de urmărire penală*, în V. Dongoroz ș.a., *Explicații teoretice, op. cit.*, vol. II, p. 36.

² A se vedea Tr. Pop, *Drept procesual penal*, vol. IV, Tipografia Națională S.A., Cluj, 1948, p. 5.

³ A se vedea V. Rămureanu, *Sesizarea organelor judiciare în reglementarea noului Cod de procedură penală*, în RRD nr. 3/1969, pp. 25-27.

sesizat, primește sesizarea (o înregistrează), având, din acest moment, obligația desfășurării activităților prevăzute de lege în vederea realizării obiectului urmăririi penale (art. 285 C. pr. pen.), al procedurii în cameră preliminară (art. 342 C. pr. pen.) sau al judecății (art. 371 C. pr. pen.).

În conformitate cu principiul *nemo iudex sine actore*, investirea unui organ jurisdicțional presupune o sesizare, care se realizează prin actele de sesizare prevăzute de lege. Actele de sesizare privesc oricare dintre organele jurisdicționale, constituind mijloacele juridice prin care poate fi obținută investirea acestora. În doctrină¹ s-a precizat că acest principiu nu este aplicabil și organelor de urmărire penală, care se pot investi și din oficiu. După părerea noastră, și în acest caz este vorba tot de o sesizare, care conține însă și actul investirii.

1.3. Clasificarea sesizărilor în raport cu organele judiciare penale ce pot fi sesizate

3. În funcție de categoria organului judiciar penal sesizat, sesizarea este de mai multe feluri:

- **sesizarea organului de urmărire penală;**
- **sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți;**
- **sesizarea judecătorului de cameră preliminară;**
- **sesizarea instanței de judecată.**

Distincția dintre cele patru feluri de sesizări prezintă importanță deoarece, așa cum vom vedea în cele ce urmează, între ele există deosebiri fundamentale. Acestea privesc, în principiu, următoarele aspecte:

a) **subiecții** care pot face sesizarea. De pildă, în cazul sesizării originare a organului de urmărire penală, aceasta se poate face, în principiu, de orice persoană fizică sau juridică, pe când, în cazul sesizării judecătorului de drepturi și libertăți sau de cameră preliminară ori a instanței de judecată, aceasta nu se poate face, în principiu, decât de către Ministerul Public sau de părțile interesate, în anumite condiții. În mod excepțional, doar în cazul plângerii contra soluțiilor procurorului întemeiate pe art. 340 C. pr. pen., în modalitatea prevăzută de alin. (7) pct. 2 lit. c) al art. 341, sesizarea instanței de judecată se realizează de persoana vătămată în absența unui rechizitoriu;

b) **modurile de sesizare.** Organul de urmărire penală poate fi sesizat, de pildă, prin plângere, denunț, actele încheiate de alte organe de constatare, sesizare din oficiu, plângerea prealabilă a persoanei vătămate etc.; judecătorul de drepturi și libertăți prin propunerea motivată a procurorului sau prin cererea părților interesate, iar judecătorul de cameră preliminară și instanța de judecată numai prin rechizitoriul procurorului, cu excepția cazului prevăzut la art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) C. pr. pen., când sesizarea instanței se realizează prin plângerea persoanei vătămate, dacă judecătorul de cameră preliminară, admitând plângerea acesteia, dispune începerea judecății, când apreciază că probele legal administrate față de inculpat în cursul urmăririi penale sunt suficiente;

c) **conținutul drepturilor și obligațiilor procesuale ale organelor judiciare, stabilite potrivit legii în urma sesizării.** Distincția între cele patru feluri de sesizare sub acest aspect este dată, de pildă, de fazele procesuale specifice ce iau naștere ca efect al

¹ Tr. Pop, *op. cit.*, vol. IV, p. 8.